

[Statsministeren]

den på afgørende og betydningsfulde områder.

Regeringen kunne ikke have arbejdet mere aktivt for dagsordenens synspunkter. Danmarks deltagelse i det internationale samarbejde har jo hidtil altid bygget på den forudsætning, at vi ønsker indflydelse, ønsker at påvirke resultaterne, og ikke blot formelt markere vore holdninger. Det strategiske forsvarsinitiativ er allerede i sig selv for betydningsfuld en sag til, at man bør nøjes med at sige, at sådan mener nu vi, lade være med at lytte til andre og i øvrigt være ligeglad med, om de andre lytter til os.

Men jeg vil også gerne fremsætte nogle bemærkninger om selve hovedemnet, som vi i Danmark må beskæftige os med, hvis vi vil diskutere det strategiske forsvarsinitiativ, det såkaldte rumforsvar. Hvad går det ud på? Hvad er det egentlig, Danmark vil tage afstand fra, hvis vi vil modsætte os, at andre forsker heri i det hele taget?

SDI går ud på at forske i mulighederne for ved hjælp af den mest avancerede teknologi at hindre atombomber i at nå deres mål, altså at skabe et forsvar mod atomvåben, der i virkeligheden måske kan gøre dem virningsløse. Man forestiller sig, at det skal kunne ske med ikke-nukleare midler. Vi står med andre ord over for et forsøg på – jeg understreger: et forsøg på – i en vis forstand at komme bort fra ideen om terrorbalancen. Nogle vil nok hævde, at det passer slet ikke, disse mennesker forfølger i virkeligheden helt andre formål. Men i så fald vil man hævde at vide bedre, hvad andre mennesker tænker og føler, end de pågældende selv gør. Det er meget muligt – det vil jeg gerne understrege – at SDI er eller viser sig at være den yderste teknologiske forblændelse, at tankegangen er umulig i sig selv, og at SDI-konceptet altså er aldeles urealistisk. Men det kan ingen på nuværende tidspunkt vide sikkert.

Vi ved alle, at denne idé, at det måske skulle være muligt ved hjælp af ny forsvarsteknik at hindre atombomber i at komme frem, har vakt et vældigt røre både i Øst og i Vest. Hvis det overhovedet kan lade sig gøre, vil det under alle forhold vende op og ned på hele den strategiske, sikkerhedspolitiske forestillingsverden, som vi alle – tilhængere såvel som modstandere af Vestens forsvar – har vænnet os til at leve med siden anden verdenskrig.

Menneskene vil blive nødt til at interessere sig for, hvad der kan sættes i stedet for terrorbalancen, og hvordan man skal klare overgangsfasen fra afskrækkelse på grundlag af gensidig garanteret ødelæggelse, som det er i dag. Man vil måske – men jeg understreger igen: måske – kunne vende interessen mod et af de virkelige eksistensproblemer i vor tid: hvorledes menneskene overlever med atombomben. Det var det, vor berømte landsmand Niels Bohr beskæftigede sig med i sit åbne brev til De Forenede Nationer allerede i 1950.

Regeringen og jeg har bestemt ingen betænkelighed ved, at vi udtaler, at Danmark ikke vil deltage i en sådan forskning, men det er jo noget andet, hvis Danmark vil tage afstand fra, at andre forsker – jeg understreger: forsker – i SDI overhovedet. Er det gennemtænkt, at vi skulle modsætte os, at det åbne vestlige samfund foretager en sikkerhedsrelevant forskning på et område, hvor vi må regne med at det lukkede sovjetiske samfund, som vi er bange for bl.a. på grund af dets lukkethed, allerede længe har drevet og driver forskning? Hvorledes skulle det kunne være muligt over for vore allierede at begrunde et sådant krav til dem, vel at mærke når vi ved, at Sovjetunionen forsker og forsker videre? Her er en problemstilling.

Man må også spørge, om det er holdbart at modsætte sig, at amerikanerne forsker i, hvordan det kunne være muligt at beskytte den amerikanske befolkning og måske også den europæiske mod udslettelse. Kan man egentlig forlange, at Amerikas befolkning skal acceptere at forblive gidsler på et tidspunkt, hvor der er ved at vise sig en voldsom utålmodighed i den amerikanske befolkning mod at være gidsler bl.a. for Europas sikkerhed. I sig selv kan det naturligvis ikke være ønskeligt, at terrorbalancen skulle forblive bestående, og at sikkerheden i verden fortsat skal bero på den gensidige trussel om udrydelse af millioner af mennesker ved hjælp af atombomben. Hvorledes skulle netop Danmark på baggrund af vore tilkendegivelser om vor egen atompolitik kunne fremføre sådanne synspunkter i den internationale debat.

Jeg siger dette vel vidende, at jeg så lidt som nogen anden har et definitivt svar på, hvad der kan træde i stedet for den terrorbalance, hvorunder der ikke har været krig i